

AMCHAM RÖVID ÁLLÁSFOGLALÁS (POSITION BRIEF, XI. SZÁM)

A KIHIRDETETT NEMZETI ENERGIASZTRATÉGIÁRÓL 2012. DECEMBER ÉS A KIDOLGOZÁS ALATT LÉVŐ CSELEKVÉSI TERVEKRŐL

Az AmCham főbb ajánlásai:

- **Transzparens rendszert kell kialakítani az energiahatékonysági beruházási költségek finanszírozására**
- **Az erőművi mix meghatározásához további vizsgálatok szükségesek a teljes nemzetgazdasági teher feltérképezése érdekében**
- **Az AmCham javasolja a kapacitás mechanizmus bevezetését, amely korszerű, nagy hatékonyságú, rugalmas erőművi beruházások megvalósulását segítené elő**
- **Az új gázpiaci modellnek különböző forrásokból származó gáz-gáz versenyen kell alapulnia, tulajdon-semlegesnek és diszkriminációmentesnek kell lennie**
- **Az AmCham szükségesnek tartja a kiszámítható és befektetéseket ösztönző jogszabályi keretrendszer kialakítását**

Az Amerikai Kereskedelmi Kamara és annak tagsága folyamatosan figyelemmel kíséri a magyarországi szabályozási – így az energetikai – környezet változását is.

AmCham jelen állásfoglalásának tárgya a 2011. évi Nemzeti Energiastratégiában, továbbá a hozzá kapcsolódó – az állásfoglalás megjelenésekor még kidolgozási fázisban lévő – cselekvési tervekben foglalt néhány kiemelt kérdés elemzése, valamint ezen stratégiai jellegű dokumentumok átültetésének konkrét szakmai megjelenése az egyes jogforrásokban.

A Kamara fontosnak tartja, hogy a kihirdetett Energiastratégia tényleges tartalmi végrehajtását szolgáló cselekvési tervek véglegesítése előtt ráirányítsa a figyelmet néhány kérdésre.

Preambulum

A rendszerváltást követően a magyar kormányok három energiastratégiai dokumentumot dolgoztak ki, amelyek konkrét intézkedési feladatokat tartalmazó országgyűlési határozatokban¹ öltöttek testet, rendre 1993-ban, 2008-ban és 2011-ben. Újdonságnak tekinthető, hogy 2011-ben az Országgyűlés (a továbbiakban: OGY) magát a megalapozó energiastratégiai dokumentumot is elfogadta az aktuális határozattal.

Az 1993. évi OGY határozat a kialakulóban lévő új gazdaságirányítási rendszer keretei között volt hivatott arra, hogy az ország energiarendszerének legégetőbb problémáira megoldást nyújtó munkafolyamatokat indítsa el.

A 2008. évi OGY határozat, illetve az OGY elé beterjesztett energiastratégiai dokumentum már tudományos igényességgel, részletesen fogalmazta meg a 2020-ig érvényesíttetni célzottakat, így az ellátásbiztonság növelését, az ország versenyképességének fokozását és a fenntarthatóság biztosítását, vagyis az energiaigények hosszú távra szóló biztonságos, gazdaságos, a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével történő kielégítését, valamint az energiapiaci verseny erősítését.

A 2011. évi Nemzeti Energiastratégia (a továbbiakban: Energiastratégia) **a 2008. évi** – szakmai tartalmában történő – **szerves továbbfejlesztésének tekinthető**, amely az elmúlt évek európai uniós és világgazdasági folyamataira, kihívásaira is megkísérelt válaszokat adni, jóllehet – a 2008. évihez képest – egyes szakmai kérdésekben a hangsúlyok máshová kerültek.

Az AmCham Energia és Környezetvédelmi Bizottsága a véleményalkotások során nemcsak az AmCham tagvállalatainak érdekeit tartja szem előtt, hanem a fenntarthatóság és a társadalmi felelősségvállalás jegyében a teljes magyar gazdaság és társadalom érdekeit is.

A Bizottság számos ajánlást fogalmazott meg (Nemzeti Energiastratégia - Cselekvési Tervek, ágazati jogszabályok módosítása, EU irányelvek átültetése, stb.)

és juttatott el a Kormányzat részére, ezzel is segítve a még szorosabb együttműködés kialakítását.

Az AmCham Energia és Környezetvédelmi Bizottsága, ezúton szeretné kifejezni köszönetét mindazon energia-termeléssel, -szolgáltatással, -technológiával, bányászattal és kapcsolódó professzionális szolgáltatásokkal foglalkozó tagjainak, akik segítettek ennek az állásfoglalásnak a kialakításában.

Az Energiastratégia helyesen jelöli ki a hosszú távú pilléreket

Az energiastruktúra váltás támogatható azzal, hogy a gazdaság versenyképességének növelése prioritás kell, hogy legyen

Az épületek szigetelésében rejlik a legnagyobb energiahatékonysági potenciál

Transzparens rendszert kell kialakítani az energiahatékonysági beruházási költségek finanszírozására

A megújuló energiaforrásokat költséghatékonyság alapján kell vizsgálni

A megújuló energiákra mielőbb ki kell dolgozni a hosszú távon kiszámítható, és konzisztens beruházási keretrendszert

Pillérek, prioritások, alapelvek

Az Energiastratégia **helyesen jelöli ki a hosszú távú pilléreket** (versenyképesség, fenntarthatóság és ellátásbiztonság), a stratégiai irányok és célok elérése érdekében általánosságban megfelelő módon azonosítja a rendelkezésre álló eszközrendszert. Különös gondossággal taglalja a globális, a közösségi, a regionális és a hazai energetikai trendeket, az azokat befolyásoló tényezőket, valamint ezeken belül az egyes energiahordozó fajtákat. Külön érdemként említhető a horizontális kérdések (vidékfejlesztés, oktatás, foglalkoztatás, környezet- és természetvédelem, valamint szociális és társadalmi szempontok) elemzése.

Az energiastruktúra váltás kapcsán kijelölt négy prioritás – (1) teljes ellátási és fogyasztási láncot átfogó energiahatékonysági intézkedések; (2) alacsony CO₂ intenzitású villamosenergia-termelés arányának növelése; (3) megújuló energiatermelés bővítése és az alternatív hőtermelés elterjesztése; (4) alacsony CO₂ kibocsátású közlekedési módok részesedésének növelése – **támogatható azzal, hogy a gazdaság versenyképességének növelésére kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes intézkedések mérlegelésekor.**

Energiahatékonyság, megújuló energiák

AmCham egyetért az energiahatékonyság első számú prioritássá történő emelésével, ezen belül is **elsődlegesnek tartja az épületenergetikai és ipari megtakarítási potenciál kiaknázását.** Az EU energiahatékonysági irányelvének küszöbön álló hazai átültetésével kapcsolatban fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy azt célszerű a legkisebb költségteher-növekményt jelentő szektorokban végrehajtani a legnagyobb energia-megtakarítás mellett, továbbá a beruházási költségek finanszírozására transzparens rendszert szükséges kialakítani.

Nem szabad több időt elvesztegetni az okos mérés rendszerszintű alkalmazásban, amely egyrészt hatásos energiahatékonysági eszköz, másrészt elősegítheti az együttműködő energetikai rendszerek szabályozását.

A Kamara szintén támogatja a dekarbonizációs célokat elősegítő megújuló energiák és kapcsolt energiatermelés alkalmazását úgy a közvetlen hő-, mint a villamosenergia-termelésben.

AmCham egyetért azzal, hogy az EU dekarbonizációs útitervével összhangban **növelni szükséges az energia mixben a megújulókat részarányát** – az ország tehervállalási képességi szintjének és a megújuló alapú technológiák fajlagos költségei csökkenésének megfelelő ütemben – kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy lehetőség szerint a menetretdartó technológiák kerüljenek preferálásra. **Támogatja** egyidejűleg azt az alapelvet, hogy **a megújuló energiaforrásokat költséghatékonyság alapján kell vizsgálni,** továbbá, hogy a nagy összegű pótlólagos szubvenciókat vissza kell szorítani az egyes technológiák versenyének érvényesülése érdekében. **Felhívja a figyelmet arra,** hogy a megújuló energiákra vonatkozó célok eléréséhez szükséges állami támogatások mértéke, hatékonysága és katalizátor szerepe nagyban függ attól, milyen feltételek mellett vonható be a magántőke a beruházások megvalósításába. Ennek érdekében **javasolja a magyarországi viszonyoknak legjobban megfelelő megújuló energiaforrások felhasználásának hosszú távon kiszámítható, és konzisztens beruházási, működési támogatási keretrendszerének mielőbbi kidolgozását.** (A Kamara jelzi azt is, hogy az erőművi mix kialakítása során figyelembe kell venni azt a tény is, hogy az energiaintenzitás csökkentése, az energiahatékonyság javítása által jelentős erőművi kapacitás-fejlesztések és így költségek válhatnak ki, takaríthatók meg.)

Villamosenergia-szektor

AmCham támogatja a Kormány azon elképzelését, hogy az Energiastratégiahoz kapcsolódóan egy erőmű-fejlesztési cselekvési terv kerüljön kidolgozásra. Egyetért azzal,

hogyan az Energiastratégiában lefektetett hosszú távú (dekarbonizációs) célok és – többek között – az erőmű-fejlesztési tervben is kidolgozandó rövid- és középtávú intézkedések közötti összhangot meg kell teremteni, mivel a hosszú távú intézkedések megvalósítása csak akkor lehet reális, ha a megvalósításhoz szükséges döntések már a rövid távú intézkedésekben is megjelennek. **AmCham osztja a stratégiaalkotó azon elgondolását,** hogy a cselekvési tervben megfelelően kiválasztott – mérési pontként is szolgáló – indikátorok segítségével a mindenkori magyar kormányok kellően megalapozott és transzparens döntéseket tudnak hozni a vonatkozó szabályozási környezet kiszámítható módosításával összefüggésben.

AmCham ugyanakkor fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy a cselekvési terv eddig megismert koncepciójában megfogalmazott kapacitásfejlesztési pályák vizsgálatául szolgáló peremfeltételek listáját célszerű kiegészíteni, illetve a jelenlegi peremfeltételek megfogalmazását módosítani az alábbiak miatt:

- a jelenlegi lista súlyozásában tüzelőanyag/kibocsátás-szemléletű, és nem tárgyalt olyan villamosenergia-szakmai megfontolásokat, mint pl. a villamosenergia-rendszer stabil és rugalmas működtetésére/irányítására, az egyes részpiacok egymásra gyakorolt hatásainak vizsgálatára, stb. vonatkozó peremfeltételek;
- a legkisebb költség elvének feltételként való alkalmazása általánosságban támogatható cél, de ez az elv a hosszú távú befektetői döntéseken alapuló erőművi beruházásoknál, és a villamos energia erőművi nagykereskedelmi piacon önmagában nem értelmezhető kategória, ezért a legkisebb költség elv értelmezési tartományát célszerű pl. a beruházások piaci alapú tökeköltség-megtérülésére szűkíteni és azt vizsgálni, hogy az adott nemzeti energiastratégiai forgatókönyvet megvalósító kapacitásfejlesztési pálya tartható-e, vagyis várhatóak-e piaci alapú beruházások;
- a mérési pontként szolgáló indikátorok listája nem tárgyalt olyan lényeges villamosenergia-szakmai megfontolásokat, mint pl. rendszerirányítási/tartalékpiacon kapacitáshiányok veszélyére, vagy azzal való fenyegetettségre vonatkozó kérdéskör;
- a fentiekből következően úgy a peremfeltételek, mint az indikátorok listáját célszerű lenne kiegészíteni a villamosenergia-termék megközelítéssel, amely alapvetően befolyásolja az erőművi kapacitások fejlesztését;
- a megnevezett végcélok egyike a dekarbonizáció, amelynek megvalósításához a cselekvési terv a bízható lehetőségekkel kecsegtető, de egyelőre kiforratlan CCS technológiára is épít, ugyanakkor a CCS tárolók üzemszerű megjelenésének időpontja jelenleg kérdéses, ezért javasoljuk az ebből fakadó bizonytalanságok megjelenítését a végleges cselekvési tervben, figyelembe véve azt is, hogy az ipari alkalmazásra érett CCS technológia, a megfelelő iparági know-how és tőke felhasználása hozzájárulhat a hazai szénvagyon hosszú távon fenntartható módon történő kiaknázásához.

AmCham jelzi, hogy az erőmű-fejlesztési cselekvési terv tervezete:

- **inkább közép és hosszú távra koncentrál és kevésbé tér ki a közeljövő (2-5 év) gyorsan megoldandó problémáira** (pl.: a hazai rendszerszabályozási problémák kezelésére felhasználható kapacitások hiánya, a nemzetközi fizikai áramlások által okozott további szabályozási problémák kezelhetősége);
- a cselekvési terv alapfeltevése a közeljövőre nézve, hogy a rendelkezésre álló kapacitások elegendőek az igények kielégítésére, ugyanakkor az AmCham megítélése szerint a dokumentum nem kalkulál az AES Tisza II. Hőerőmű bezárásával, illetve a Dunamenti Erőmű F-blokkjainak rendszerből történő kivezetésével (ez kb. – 2000 MW), amely a magyar villamosenergia-rendszer szabályozására felhasználható beépített kapacitását jelentős mértékben csökkenti.

Erőművi mix

AmCham egyetért azzal, hogy egy stratégiai jellegű dokumentumban célszerű felvázolni egy, az elfogadás pillanatában rendelkezésre álló tényadatok és a várakozások függvényében ideálisnak tekinthető erőművi kapacitásstruktúrát, erőművi mixet. Az erőművi cselekvési terv koncepciója az „atom-szén-zöld” forgatókönyv megvalósításának kiválasztásával egy adott pályára helyezi a gondolkodási irányt. Tekintettel arra, hogy az energiastratégia gazdasági háttér tanulmánya az egyes forgatókönyveket csak regionális piaci

A kapacitásfejlesztési pályák vizsgálatául szolgáló peremfeltételek listáját ki kell egészíteni

A villamosenergia-szakmai megfontolásoknak nagyobb szerepet kell kapniuk

A cselekvési terv nem koncentrál a rövidtávon fenyegető rendszerszabályozási problémákra

Az erőművi mix meghatározásához további vizsgálatok szükségesek a teljes nemzetgazdasági teher feltérképezése érdekében

Az atomenergia hazai termelésben előírányzott 54%-os részaránya túlzó, rendszer-szabályozási problémákat okozhat

Megfelelő garanciák nélkül növekedhetnek a magyar végfogyasztók terhei

Vizsgálni szükséges a regionális piac igény- és kínálatalakulását

Nagyobb figyelmet kell fordítani a szabályozási célra használható földgáztüzelésű erőművi kapacitások fejlesztésére

AmCham javasolja a kapacitás mechanizmus bevezetését, amely korszerű, nagy hatékonyságú, rugalmas erőművi beruházások megvalósulását segítené elő

ároldalról vizsgálta, **AmCham javasolja** – a teljes nemzetgazdasági teher feltérképezése érdekében – **olyan vizsgálatok lefolytatását is, amelyek azt mutatják meg, hogy az egyes technológiák piaci alapon, piaci finanszírozással vagy csak valamilyen formájú állami szubvenció** (támogatott átvételi ár, contract for difference, stb.) **biztosítása mellett valósíthatóak meg rentábilisan.**

A Kamara egyetért azzal, hogy a zsinórterhelés kielégítése érdekében célszerű megőrizni az erőművi mixben az atomenergia szerepét, a fenti vizsgálatok lefolytatásának szükségessége mellett. A Paksi Atomerőmű üzemidő-hosszabbítását is figyelembe véve a jelenlegi paksi blokkok pótlását úgy célszerű időzíteni (és a kapacitás méretét meghatározni), **hogy a megépülő új blokk(ok) és a régi blokkok üzemelési időtartamának átfedése minimalizálódjon, hosszú távon fajlagosan optimális költséggel legyen létesíthető és üzemeltethető, továbbá csökkentve a villamosenergia-rendszerre nehezedő szabályozási kockázatot.** Jóllehet a jelenlegi villamosenergia-importfüggőség csökkentése szempontjából előnyösebb az exportóri pozíció elérése, azonban figyelembe véve azt a tény, hogy egy primer energia (tűzelőanyag) és tőkeszegény országnak önmagában nem lehet célja a nettó villamosenergia-exportóri pozíció elérése, hanem azt sokkal inkább állapotnak, vagy – a magyar szabályozási zónának a regionális piacon betöltött nem ármeghatározó szerepét figyelembe véve – kényszernek kell tekinteni, **a cselekvési terv koncepcióban megfogalmazott atomenergia 54%-os hazai termelésből való részesedési aránya túlzónak tűnik.** Ez a szükséges garanciák hiányában azt is jelentheti, hogy **a magyar fogyasztóknak kell részben viselniük azokat a versenyhátrányt okozó terheket, amelyek a jelentős fajlagos beruházási költségek és/vagy növekvő állami támogatásigény miatt jelentkeznek.** Javasoljuk, hogy az egyes beruházási döntések meghozatala előtt **kerüljön elemzésre a regionális piac igény- és kínálatalakulása, valamint Magyarország szerepének változása a regionális energiapiacokon.**

AmCham fel kívánja hívni a figyelmet ugyanakkor arra, hogy mind az atomenergia, mind a megújulók ambiciózus részarányára tekintettel – minimálisan a rendszerirányítási és kiszabályozási kérdéskörrel összefüggésben – megkerülhetetlen, hogy **a cselekvési terv kellő terjedelemben és mélységben foglalkozzon a földgáztüzelésű erőművekkel, valamint a villamosenergia-tárolás lehetőségeivel.** Figyelembe véve az új nukleáris blokk(ok) méretét, továbbá a megújulók részarányának növekedését, megkerülhetetlen a tartalékok további növelése a magyar villamosenergia-rendszer szabályozhatóságának fenntartása, továbbá az UCTE előírások teljesíthetősége érdekében, miközben jelentős gáztüzelésű erőműegység hagyja el a magyar villamosenergia-rendszert.

A Kamara üdvözlö, hogy az atomenergia mellett a kormányzat foglalkozik a szénfélék szerepével is a jövőbeli energia mixben. A hazai szénkészletek, különös tekintettel a lignitre, felhasználása a villamosenergia-termelésben technikai megvalósíthatóságban és költségszintben is hosszú távon versenyképes alternatívát jelentenek a villamos energia zsinórterhelés kielégítésére. A hazai energiaellátásban a szénfélék szerepének megőrzése, esetleges növelése jelentősen hozzájárulhatna az import függés csökkentéséhez, ezáltal a világpiaci ártendenciáktól való függetlenedéshez. A hazai szénkészletek hosszú távú hasznosítása szempontjából körültekintően meg kell vizsgálni az elérhető tiszta szén és CCS technológiák alkalmazásának lehetőségeit. A hazai készleteink termelése mellett mindent meg kell tenni azok hatékony felhasználása és az energiahatékonyság növelése érdekében.

AmCham fontosnak tartja, hogy az egyes – alábbiakban felsorolt – intézkedések részleteinek kialakításánál a kormányzat támaszkodjon a piaci szereplők szakmai tudására, tapasztalatára. **A Kamara javasolja,** hogy:

– Magyarországon is kerüljön bevezetésre egy olyan **kapacitás mechanizmus,** amely – különösen a szabályozási energia piacára belépni szándékozó – korszerű, nagy hatékonyságú, rugalmas erőművi beruházások megvalósítását, tekintettel arra, hogy a jelenlegi és a várakozások szerinti piaci és hatósági ár – szakértői vélemények alapján – nem fogja lehetővé tenni ilyen beruházások megvalósítását és fenntartását, miközben jelenleg is, de középtávon egyértelműen növekvő rendszerirányítási problémákkal néz szembe az ország;

- mind az 50MW alatti, mind az afeletti erőművek engedélyezési eljárása egyszerűsödjön;
- a megújuló energiák új támogatási rendszere kerüljön minél előbb kidolgozásra és elfogadásra;
- a fogyasztók tarifáin keresztül (KÁT) már részben megtérült kapcsolt berendezések maradjanak üzemben, realizálva a korábban kitűzött energia-megtakarítási és kibocsátás-csökkentési célokat.
- az erőműfejlesztési cselekvési terv tartalmazzon arra vonatkozó információkat, hogy a kormányzat milyen lépéseket tervez – az európai földgáz- és villamos átviteli hálózatokhoz való fizikai kapcsolódásokon túlmenően – a szabályozási rendszer európai szintű összehangolása terén, tekintettel arra, hogy napjaink nagyerőművi beruházásai nem egy adott szabályozási zóna igényeit és kereskedelmi lehetőségét veszik csak figyelembe.

Gázipari szektor

A földgáznak a villamosenergia-termelésben betöltött növekvő szerepét, és klímavédelmi szempontból betöltött jelentőségét számos nemzetközi szervezet, így a Nemzetközi Energia Ügynökség is elismeri. Magyarország gázsakmai szempontból kiemelkedő adottságokkal (hazai forrás, diverzifikált importforrás és útvonal, masszív gázinfrastruktúra, potenciális gas-hub szerep, stb.) rendelkezik ahhoz, hogy a közép-európai gázpiaci szerep erősítése mellett ezt a tüzelőanyagot előnyös formában felhasználjuk villamosenergia-termelésre is.

AmCham ebből kifolyólag bátorítja az energetikai kormányzatot, hogy az erőművi mix meghatározásakor szenteljen nagyobb figyelmet a földgáznak, mint primer tüzelőanyag-forrásnak.

A Kamara támogatja az energetikai kormányzatot abban, hogy részletesen elemzésre kerüljenek a 2015-ben lejáró hosszú távú földgáz importszerződés utáni potenciális gázpiaci modellek. Fontosnak tartja, hogy olyan modell és szabályozási környezet kerüljön kialakításra, amely lehetővé teszi **a különböző forrásokból származó gáz-gáz verseny előnyeinek végfogyasztókhoz történő eljuttatását.** Ennek érdekében célszerű **regionális szinten vizsgálni a gázpiacot, kihasználni Magyarország hub szerepét, elkerülni nagy volumenre megkötött ToP típusú szerződést.** A hatékony verseny érdekében tulajdon **semleges és diszkriminációmentes szabályozást kell kialakítani.**

AmCham külön fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy a földgáz nemzetgazdasági szintű szerepének esetleges csökkenése nagy valószínűséggel maga után vonja a magyar gázrendszer kihasználtságának csökkenését, amely a fajlagos költségek emelkedésével, és így a rendszerben maradó fogyasztók rendszerhasználati díjainak emelkedésével is jár, különösen az ár-érzékeny háztartási fogyasztóknál. Ezt a folyamatot az energiatakarékossági intézkedések is erősítik majd a közeljövőben.

AmCham bátorítja az energetikai kormányzatot, hogy – noha az ellátásbiztonság témakörének kapcsán az Energiastratégia az előre jelzett növekvő földgázigények ellenére érdemben nem foglalkozik a témakörrel – vegye górcső alá a hazai földgázbányászat lehetőségeit, vizsgálja meg a hazai nem konvencionális szénhidrogének kitermelésének ösztönzési lehetőségét, vizsgálja felül az elavult ásványvagyron felmérési és értékelési struktúrát, egyszerűsítse a különböző engedélyezési eljárásokat, stb.

Közlekedési struktúraváltás

AmCham egyetért azzal az alapelvvel, hogy a közlekedési struktúraváltás többek között energiahatékonysági intézkedések révén jöjjön létre. **Ugyanakkor felhívja a figyelmet arra,** hogy az egyes eszközök – úgymint villamos energia és hidrogén hajtású járművek elterjedése, a biogáz szerepének növelése, a közúti szállítás vasútra történő terelése – ugyan mind lehetséges alternatívák, de más-más időtávon és nem mindegyik felel meg az Energiastratégia által felállított kritériumrendszernek. **AmCham javasolja,** hogy

Megfelelő szerepet kell szánni a földgáznak az erőművi mixben

Az új gázpiaci modellnek különböző forrásokból származó gáz-gáz versenyen kell alapulnia, tulajdon semlegesnek és diszkriminációmentesnek kell lennie

A közlekedési ágazatban a legköltségesebb a fosszilis energiahordozók kiváltása

készüljön olyan elemzés, amely összeveti lehetőségeinket, képességeinket, az egyes megoldások hatékonyságát és költségeit. A Nemzetközi Energiaügynökség elemzése szerint szektoronként eltérő költsége van az üvegházi gázkibocsátás csökkentésnek. Az ágazatok közül a közlekedés területén a legköltségesebb a fosszilis energiahordozók kiváltása, ezért különösen ezen a területen lenne indokolt a körültekintő tervezés.

AmCham megítélése szerint jelentős potenciál rejlik a motorok hatékonyságának javításában, hibridizációban és a második generációs, alacsony karbon-intenzitású bioüzemanyagok felhasználásában. A hazai földön megtermelt biomasszát a lehető leghatékonyabban, a veszteségek minimalizálásával kell felhasználni, mert csak így biztosítható, hogy az extra ráfordítások révén a lehető legtöbb energiát takarítsuk meg és valóban csökkentsük az üvegházi gázok kibocsátását.

Állami szerepvállalás, befektetői környezet

AmCham egyetért azzal a felfogással, hogy az egyes energetikai részpiacokat országhatárokon túlnyúló módon, regionális szinten kell vizsgálni, ugyanakkor **sajnálattal állapítja meg, hogy az Energiastratégiában nem kap megfelelő teret a piaci verseny, mint a fogyasztói érdekvédelem leghatékonyabb eszköze, a hatékony működés záloga.** A versenypiacok megteremtéséből fakadó előnyöket sem végfogyasztói, sem ellátásbiztonsági szempontból nem szabad alábecsülni.

AmCham megítélése szerint **az állam szerepének a hosszú távon kiszámítható szabályozási környezet kialakítására – ezen belül a piaci kudarcok kezelésére – kell összpontosulni** és kevésbé a piaci eszközök tulajdonszerzésére.

AmCham támogatja azt a kormányzati felfogást, hogy a rendszerüzemeltetői tevékenységek (átvitel/szállítás, elosztás, tárolás) szigorú és feszes hatósági költségellenőrzés mellett működjenek, és elfogadja azt a társadalmi szükségletet is, hogy az energiaszegénység problémájára érdemi válaszokat kell találni az ezzel érintett részpiacokon. **Ugyanakkor arra is fel kívánja hívni a figyelmet, hogy a szabályozásnak el kell ismernie a tényleges költségeket, csökkentenie kell a szabályozási előírások miatt felmerülő költségeket (veszteségeket), és biztosítania kell egy piaci normál profitot,** mivel ennek hiányában úgy a villamosenergia-, mint a földgázpiac működése kerülhet veszélybe, továbbá egyéb részpiacok torzult árjelzéseket kaphatnak, amelyek így **lehetetlenítik a hosszú távú ellátásbiztonság szavatolásához nélkülözhetetlen beruházásokat.**

Míg nemzetközi szinten a beruházások ösztönzését célzó árszabályozási mechanizmusok kerülnek bevezetésre, addig **Magyarországon az alkalmazott árszabályozási lépéseknek már rövid távon rendkívül súlyos következményei lehetnek. A földgáz- és villamosenergia-rendszer egyes területein alkalmazott a piaci hozamoktól távol álló, valójában még a kockázatmentes hozamok szintjét sem elérő szabályozás alapvetően érinti és erodálja az ágazatba irányuló befektetési tevékenységet.** A különböző energetikai rendszerek és az elvárt szolgáltatási színvonal fenntartásához szükséges beruházások visszafogása vagy leállítása egyrészt növeli az ellátási kockázatokat és az ellátási kieséseket, másrészt **olyan időbeli szakadást idézhet elő ezen folytonos beruházások rendszerbe illesztése terén, amelyek pótlása igen nehéz lesz és csak más fejlesztési célokról való lemondás árán valósíthatók meg.**

Mindez jelentősen megnöveli annak kockázatát, hogy a fogyasztóknak a későbbiekben drasztikus áremeléssel kelljen szembenézniük. (Nem is csak az energiahordozók árának emelkedése, hanem a rendszerek tényleges működési költségeinek megjelenítése és az ellátás helyreállítása miatt.)

A befektetői bizalom további erodálása vagy esetleges összeomlása rendkívül nehéz helyzetbe hozhatja az egész energetikai ágazatot, sőt az állami költségvetést is. Ennek a bizalomnak az újraépítése minden bizonnyal nagyon hosszú, az ország számára tartósan, igen magas költséggel járó folyamat lesz.

Az Energiastratégiában sajnálatos módon nem kap megfelelő teret a piaci verseny

A Magyarországon alkalmazott hatósági árszabályozás nem beruházásösztönző

A beruházások elmaradása ellátásbiztonsági problémákhoz vezet

Nem szabad a befektetői bizalmat tovább erodálni

Az energiapolitikát és a szociálpolitikát szükséges szétválasztani

AmCham egyetért az Energiastratégiában is megfogalmazásra került elvvel, hogy az energiapolitikát és a szociálpolitikát szét kell választani egymástól, ezért **bátorítja az energetikai kormányzatot, hogy az egyetemes szolgáltatói piacokon – amelyek kihatással bírnak a nem egyetemes szolgáltatói piacokra is – az ellátásbiztonság és szolgáltatás-minőség fenntarthatósága érdekében költségalapú és piaci normál profitot biztosító árképzést érvényesítsen, valamint vizsgálja meg egy költségvetési forrásból finanszírozott célzott szociális rászorultsági alapú támogatási rendszer jövőbeli bevezetésének lehetőségét.**

AmCham üdvözlöi, hogy az Energiastratégia hangsúlyozza a befektetői környezet kiszámíthatóságát, és a hiteles intézményrendszer szükségességét. Ezek rendkívül fontos célok, így **bátorítja az energetikai kormányzatot, hogy a jelenlegi, tényleges jogi szabályozói környezet és a kitűzött célok konzisztenciája mihamarabb megteremtésre kerüljön. Felhívja továbbá a figyelmet arra, hogy az egyes energiapolitikai célok elérése érdekében történő beavatkozások során fokozottabban biztosítani kell az egyes intézkedések hatásának tulajdon semleges és diszkriminációmentes voltát.**

A Kamara javasolja, hogy az elfogadott és a nyilvánosság számára is dokumentált nemzetgazdasági és energiastratégiai célok megvalósítása érdekében **iparági egyeztetéseket követően történjenek meg olyan – nem visszamenőleges hatályú – jogszabályi változások, amelyek kiszámítható befektetői környezetet teremtve elősegítik az energetikai befektetési döntéseket.**

AmCham összességében egyetért a kiszámítható és befektetéseket ösztönző keretrendszer szükséges kialakításával. Ezzel összefüggésben fontosnak tartja külön hangsúlyozni, hogy támogat minden olyan fenntartható és kiszámítható intézkedést, amely erősíti a befektetői környezet jobbá tételét és erősíti a befektetések megvalósításához szükséges banki finanszírozás likviditási oldalát, valamint tulajdon semleges és diszkriminációmentes. Véleménye szerint, csak így teremthető meg az összhang a kormányzati stratégiai szándékok, a tényleges piaci lehetőségek, és a befektetési források rendelkezésre állásnak biztosítása között. AmCham javasolja, hogy a korábbi ígéreteknek megfelelően kerüljön felállításra az Energetikai Kerekasztal, amely átfogó egyeztető fórumként kereteket biztosítana olyan intézkedések kialakítására, amelyek ráállítják a magyarországi energetikai szektort egy fenntartható, a Nemzeti Energiastratégiában is megfogalmazott előremutató pályára.

A tulajdon semleges és diszkriminációmentes szabályozást meg kell teremteni

AmCham szükségesnek tartja a kiszámítható és befektetéseket ösztönző jogszabályi keretrendszer kialakítását

A Kamara támogatja az Energetikai Kerekasztal felállítását, amely átfogó egyeztető fórumként szolgálhatna

Lábjegyzet

¹ 21/1993. (IV.9.) OGY határozat a magyar energiapolitikáról; 40/2008. (IV. 17.) OGY határozat a 2008-2020. közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról; 77/2011. (X. 14.) OGY határozat a Nemzeti Energiastratégjáról.